

POLGÁRI SZEMLE

Kormányváltás előtt és után *Prugberger Tamás*

MEGJELENT: 2008. AUGUSZTUS – 4. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

PROF. DR. PRUGBERGER TAMÁS, az állam- és jogtudomány doktora, a Professzorok Batthyány Körének tagja. (sebestyen0120@enternet.hu)

A MAI POLITIKAI HELYZET ELŐZMÉNYEI

Magyarországon ma a Medgyessy–Gyurcsány kormányzás részben dilettáns, részben pedig a szociálliberális globalizált nagytőkét és politikai világszervezeteit kiszolgáló gazdaság- és általános társadalompolitikája következtében, egy totális szembefordulás áll fenn a kormánnyal szemben. A mai Gyurcsány-kormány és gazdaságpolitikai holdudvara amellet, hogy dilettáns és komprador, ez utóbbi helyzetéből eredően mélységesen korrupt is. Vége felé tart az a folyamat, amelynek során az ország gazdasági értékeit átjászották a nyugat-európai és a tengeren túli (amerikai, kanadai, ausztrál és európai uniós) multinacionális vállalatoknak, s egyidejűleg a magyar politikai holdudvar is mélyen a valódi értékeken alul hasított ki hatalmas szeleteket az állam gazdasági vagyonából.

Ez a folyamat már a „rendszerátváltást” megelőző években megkezdődött. Az akkor megindult spontán privatizáció során váltak tulajdonossá azok a főleg német cégek, amelyek részére a magyar vállalatok bedolgozást végeztek. Ezzel párhuzamosan a politikai nomenklátúra igyekezett az addigi politikai hatalmát gazdasági hatalommá átkonvertálni, egymás között felosztva az MSZMP vagyonát NEXT 2000 Kft. fedőnév alatt. A közigazgatás központi és helyi vezetői az állami bankok szinte ingyenesnek tűnő kedvezményes hitelfolyósításain keresztül, a párt- és az államhatalom kulcsfiguráival együtt, vásároltak ugyancsak nyomott áron állami vállalatokat, egyéb ingatlanokat és földterületeket. A földek és az egyéb mezőgazdasági értékek (farmok) privatizálásának a hasznát az a tsz-vezetési holdudvar szerezte meg, amelyet az 1980-as évtizedben az MSZMP a szövetkezetek élére „ejtőernyőztetett”.

Ez a „spontán privatizáció” az Antall-kormány 1991. áprilisi megalakulását követően is tovább folyt egészen októberig, amikor megszületett a kereskedelem és vendéglátóipar privatizációjáról és a kárpótlásról, valamint a kárpótlási jegyek beváltásával történő vállalati részvényvásárlási lehetőségről szóló törvénycsomag.

A mezőgazdasági termelő- és szakszövetkezetek esetében a szövetkezeti vagyon vállalkozói magánkézbe adása közvetett módon úgy valósult meg, hogy a szövetkezeti, mezőgazdasági, termelőszövetkezeti törvény módosításával megalkotásra került a forgalomképtelen szövetkezeti részjegy mellett a forgalomképes szövetkezeti üzletrész intézménye, amelynek alapján úgy osztották fel az eredetileg fel nem osztható szövetkezeti vagyont, hogy annak nagyobb hányadát a pártbizottságok által a szövetkezetek élére irányított, és formálisan a tagsággal megválasztott szervezeti és szakmai vezető gárda, valamint holdudvara kapta meg. Mivel az „egy tag egy szavazat” elve alapján az üzletrész több szavazatra nem jogosított fel senkit sem, ezért igen sok helyen az „egy tag egy szavazat” elve alapján megszavaztatták a tagsággal a szövetkezet rt.-vé vagy kft.-vé történő átalakulását. Ily módon a tagok által a szövetkezeti használatba adott föld apportálással átkerült az rt., illetve a kft. tulajdonába, a tag pedig elvesztette a foglalkoztatásához fűződő jogát. Foglalkoztatására vagy munkaszerződés, vagy vállalkozási szerződés alapján került és kerül ma is sor, amit a társaság vezetése bármikor felmondhat, gyarapítva a vidéki munkanélküliek számát.

Az életképes méretű családi gazdasági rendszer kialakulása érdekében egyedül a Horn Gyula kormányát felváltó, Orbán Viktor vezette második polgári kormány tett, amikor 2002 elején megszavaztatta a parlamenttel a családi gazdaságról szóló törvénycsomagot, amelynek alapján

a családi gazdák kedvezményes vételáron igényelhetek és hosszú lejáratú kölcsönrel vehettek az állami tartalékföldről termőföldet, valamint elővásárlási és elő-haszonbérleti jogot kaptak a szomszédos földekre azok eladása vagy haszonbérbe adása esetére. Ezzel párhuzamosan, részben a Széchenyi Terv keretében nyújtott kedvezményes és/vagy vissza nem térítendő állami támogatással, részben pedig az adó- és a munkáltatói társadalombiztosítási terhek mérséklésével sikerült fellendíteni a hazai kis- és középvállalkozások működését, némileg kifehériteni vagy legalábbis szürkévé tenni a feketegazdaságot, valamint mindezzel összefüggésben csökkenteni a munkanélküliséget. A gazdaság mindezek hatására fellendült, és jelentősen sikerült lefaragni az államadósságot is.

Az Orbán-kormány szociálpolitikája az ellenzék indokolatlan kritikája ellenére is sikeres és helytálló volt. Helytálló volt, mert a családi pótlékot a gyermeknevelésről való tényleges gondoskodáshoz (pl. iskolába járáshoz) kötötte, a munkanélküli segélyt pedig a foglalkoztatási hivattal történő együttműködéshez, valamint közhasznú munka elvállalásához kötötte. Mindezek eredményeként, a már említett munkanélküliség csökkenésen túlmenően, a születések száma is növekedni kezdett. Mindezek ellenére az Orbán-kormány a 2002-es választások alkalmával megbukott.

Nem érdektelen megvizsgálni a bukás okait, már csak azért is, mert ha újból hatalomra kerül a szociális piacgazdaságra emlékeztető polgári politikai irányzat, mire kell vigyázni, hogy működése tartóssá válhasson. Az első tényező az volt, hogy az akkori ellenzék – ide értve az MSZP-t és az SZDSZ-t – agresszív, és az esetek többségében áltudományos, kiüresedett ideológiai világszemléletű, valójában azonban demagóg és destruktív kritikával kommunikálta az Orbán-kormány helytálló szociál- és gazdaságpolitikai intézkedéseit. Ezekre a kritikákra a „Kádár-nosztalgiaiban” lévő munkásosztály és a szocializmusnak köszönhetően a munkás és a paraszti rétegekből kiemelt és kitanított értelmiség, a szocialista időszakból átmentődött hivatalnoki réteg, továbbá a parasztság azon rétege, amely saját háztáji gazdaságát bekapcsolva a termelőszövetkezeti gazdaságba, viszonylag jól megélt, vevőként jelent meg. Ugyanakkor táptalajt adott a Fidesszel szembeni ellenszenvre országos és vidéki középvezetőinek, államtitkár-helyetteseinek, minisztériumi főosztály- és osztályvezetőinek a náluk általában jóval idősebb beosztott hivatalnokokkal szembeni lekezelő, pökhendi és „csicskázató” (beosztott hivatalnokoktól hallottam – a szerző) magatartása. Bár a Fidesz és a kormány felső vezetése egyes esetekben szigorúan fellépett az ilyen jelenségekkel szemben, sőt az egyik minisztere egy közlekedési baleset okozása miatt le is mondott (ez szocialista és szabaddemokrata kormánytaggal még nem fordult elő), ez azonban nem volt következetes. Azokat a rágalmakat pedig – mint amelyeket a balliberális sajtó és a média Orbán Viktor miniszterelnökről és más kormánytagokról, családtagjaik és holdudvaruk előnyökhöz történt juttatásáról (Orbán-bányák, Tokaj-Hegyalja stb.) alaptalanul közölt, rágalmazási és becsületsértési perek megindításával lett volna helyes még a 2002. évi választások előtt tisztázni, és nem megvárni azt, míg ezek az alaptalan rágalmak a Keller-féle közpénzügyi államtitkárság által megindított büntetőügyekben a nyomozások megszüntetésével, vádemelés nélkül vagy felmentő ítéletekkel nem tisztázódtak. Ezekért az alaptalan feljelentésekért egyébként még a közpénzügyi államtitkárral szemben rágalmazás miatt hivatalból kellene büntetőeljárást indítani.

...a Magosz-szal történő szoros szövetséggel előbbre lehet lépni.

Ami komoly problémát jelentett az Orbán-kormánynak, az a kisebbik, kiscgazda koalíciós partner magatartásával függött össze. Akkori elnöke, Torgyán József, aki a kormány mezőgazdasági és vidékfejlesztési minisztere lett, és államtitkára, Szabadi György, erőteljesen visszaélve azzal a helyzettel, hogy pártjuk, a Kiscgazda Párt volt az 1988. tavaszi választásokon a mérleg nyelve, számos visszaélést követett el. A másik kiscgazda tárca, a környezetvédelmi sem volt problémamentes, mert Pepó Pál miniszterségét beárnyékolta szakmai és vezetési hiányosságok, amelyeket dilettáns felesége – aki a Kiscgazda Párt csúcsvezetésében szerepet játszott – a minisztérium irányításába történt folyamatos beavatkozásaival igyekezett korrigálni. Mindkét minisztériumból a vezetést viszonylag későn sikerült Orbán Vikornak eltávolítania, és olyan két kiscgazda politikust a két minisztérium élére állítania, akik szakmailag jónak bizonyultak.

A két tárca irányítása ezáltal megoldódott, azonban Torgyán József népszerűségét a parasztság körében a két új miniszter nem tudta pótolni. A Kiscgazda Párt Torgyánnak a miniszteri székéből történt elmozdításával szétesett. Ugyanakkor Torgyánt lejáratotta a villaépítkezésével kapcsolatosan az MSZP, mégpedig érthető módon, mivel ő volt az, aki Horn Gyula házépítési költségforrásait firtatta, és ő maga is hasonló hibába esett. Ugyanis a saját luxusvillájának építési költségei

meghaladták Horn Gyuláét. Sokan vádolják a Kisgazda Párt „szétverésével” Orbánt, ugyanakkor csak egy lehetőség kínálkozott a tarthatatlan helyzet gyors megoldására, és ezt a lehetőséget használta ki a Fidesz. Mindenesetre nagy feladatként vár a Fideszre az, hogy miként tudja a parasztsággal kapcsolatát a jelenleginél szorosabbá tenni. Ebben – megítélésem szerint – a Magosz-szal történő szoros szövetséggel előbbre lehet lépni.

Problémaképpen az Orbán-kormány terhére jelentkezett még az, hogy nem tudott a szakszervezetekkel – a Munkástanácsok kivételével – egyezségekre jutni. Itt csak kis részben volt hibás a kormány. Nagyobb részben a problémát a szakszervezetek zsigeri kormány- és Fidesz-ellenessége okozta, mivel az MSZOSZ-nek ideológiai gyökerei a régi SZOT-hoz nyúlnak vissza, a Liga tagsága akkor pedig többségében SZDSZ-beállítottágú volt. A kormány annyiban adott a szakszervezetek részére támadási alapot, hogy befagyasztotta a Munkaügyi Tanácson belüli érdekegyeztetést, ezenkívül pedig 2001-ben egy olyan jogharmonizációs jellegű munkatörvény-módosítással állt elő, amely bár az EU normáival teljesen összhangban állt, de a munkavállalói jogokat és az Mt. szociális minimálstandartjait lényegesen szűkítette. Ugyanakkor dicséretére legyen mondva, hogy a szakszervezetek kritikáját elfogadva, az eredetileg tervezett szűkítéseket mérsékelte. Így maradt el az eredetileg tervbe vett hétvégi pihenőidő szűkítése.

Összegezésképpen megállapítható, hogy az Orbán-kormány bukását alapvetően a kádári puha diktatúra szocializmus egzisztenciális és anyagi biztonsága iránti nosztalgia jelentette, mind a munkásság, mind a parasztság részéről. A véleménynyilvánítás kádári korlátozását csak az alkotó értelmiség élte rosszul meg, amelynek egy jelentős része – szimpatizálva a liberalizmussal – az SZDSZ irányába orientálódott. Ezzel szemben a „gyakorló” értelmiség jelentős része megalkudott a Tony Blair fémjelezte, neokonzervatívizmussal ötvöződött reformszocialista–szociáldemokrata politikai vonalvezetéssel, amelyet Horn Gyula, Medgyessy, és még inkább Gyurcsány és az MSZP 1990 utáni vezetése napjainkig képvisel. Ilyen társadalom-eszmei környezetben az Orbán-kormányoknak hatékonyabban kellett volna kihasználnia a hivatalos média összes lehetőségeit, következetesebben megkövetelve tőle, hogy színvonalas objektivitással és demagógiamentesen a kormány politikáját ismertesse és népszerűsítse. Komoly hiba volt – ami az Antall/Boross-kormánynál is fennállt –, hogy „messianisztikus” módon irányította az országot, és nem kommunikált megfelelően a lakossággal. Ezen a téren a szocialisták profi módon járnak el a társadalomra történő figyelés látszatát keltve, szemben a liberálisokkal, akiknek a kommunikációja agresszív, lekezelő és aufklerista jellegű.

A MAI POLITIKAI HELYZET, A ZSÁKUTCÁS SZOCIÁLLIBERÁLIS ÉS KISEBBSÉGI SZOCIALISTA KORMÁNYZÁS, VALAMINT A KORMÁNYVÁLTÁS LEHETŐSÉGE

A második szociálliberális kormányzás szocialistává szűkülte, jelenleg is még folyamatban lévő időszaka három szakaszra bontható. Az első szakasz Medgyessy miniszterelnökségének 2002 júniusától 2004 szeptemberéig tartó időszaka. A második a Medgyessyt az augusztusi SZDSZ-es puccsal történt leváltásával megkezdődött, és a 2002. tavaszi választásokig tartó első Gyurcsány-kormányzás, majd a választásokat követő második Gyurcsány-kormányzás időszaka.

A Medgyessy-kormányzásra alapvetően a kettősség volt jellemző. Medgyessy folytatta volna az Orbán-kormány gazdaság- és szociálpolitikáját, a kis- és középvállalkozások támogatását, a Széchenyi Tervet, lehet, hogy még az Orbán-kormány családpolitikáját is. Ezt azonban az akkori MSZP-elnök fundamentalista és zsigerből Orbán- és Fidesz-ellenes, inkább kommunista, mint szociáldemokrata politikája keresztülhúzta. Medgyessy a színrelépésekor megígérte, hogy kis- és középvállalkozás-barát gazdaságpolitikát folytat, amit azonban Kovács László pártelnöki hatalmánál fogva megghiúsított. Így újra kezdődött a multinacionális nagyvállalatok irányába folytatódó kedvezményadási és privatizációs politika. Ugyanakkor Kovács László, a választásokat követően nem sokkal, rádiónyilatkozaton keresztül követelte Orbán Viktortól, hogy állítsa le az állami tartalékföldek kedvezményes eladásával történő családigazdaság-támogatási programját, megfenyegetve őt azzal, ha ezt nem teszi, büntetőeljárást kezdeményez ellene. Azóta már kiderült, az új szocialista-liberális kormányzás egyértelműen a latin-amerikai típusú tőkés nagybirtokrendszer irányában kívánja átalakítani a mezőgazdaságot.

Ennek érdekében a Medgyessy-kormány mindjárt a színrelépése kezdetén úgy módosította az Orbán-kormány által a családi gazdaságok javára novellázott földtörvényt, hogy elővásárlási és elő-haszonbérleti joghoz elsősorban a nagy farmgazdaságok, ne pedig a családi gazdaságok

jussanak. Ahogyan leállították a Széchenyi Tervet, ugyanúgy befagyasztották a családi gazdák állami földvásárlási lehetőségeit is. A mezőgazdasági tárca szétverte az Orbán-kormány által kialakított, szakmailag jól működő falugazdászati rendszert, amely komoly segítséget nyújtott a gazdáknak a támogatási pályázatok megírásához. Az pedig már egyenesen botrányba fulladt, hogy a kormány nem akarta szétszítani a jogosult gazdák között a 2001-ben az EU által a kormánynak a gazdák körében szétszításra átutalt támogatási összegeket. Erre csak a gazdáknak a traktorokkal Budapestre történt felvonulása után került sor. Csak így sikerült az akkor már hivatalban lévő Gyurcsány szívós ellenállását megtörni. Abban, hogy a kormány nem akarta kiosztani a gazdáknak jogosan járó uniós támogatásokat, erősen gyaníthatóan az játszott közre, hogy akkorra már kirobbant az a brókerbotrány, amit a K&H Bank brókercége bonyolított le. Ebben az akkori és a jelenlegi MSZP-s vezetés és holdudvara saját magának, az MSZP-kassza pedig a következő választási kampány költségeinek a fedezésére komoly összegeket vont el, pilótajátékot szervezve, azokból a pénzekből, amelyeket az EU az autópályák építésére utalt át, és ami az ingatlankiszámlázási eljárások lebonyolítását követően került volna felhasználásra. E bróker-ügyletsorozathoz egy általános iskolai végzettségű gátlástalan suhanc – akinek szabad bejárása volt a Miniszterelnöki Hivatalba – lebonyolított pénzügyi tranzakciók jelentősen közrehatottak az uniós túrési határt jelentősen meghaladó államháztartási hiányhoz, amiben a háttérben az SZDSZ által vezetett gazdasági és közlekedési tárca is jelentős szerepet játszott. Ezért akarta Medgyessy leváltani a tárca vezetőjét, Csillag Istvánt, utalva arra, hogy „az SZDSZ tele van korrupciós ügyletekkel”. Ez még kiegészült az ugyancsak SZDSZ birtokában lévő informatikai minisztériumnak és az oktatási minisztériumnak magasan érték feletti kifizetésű, külföldről történt számítógép-beszerzési és közbeszerzési ügyleteivel.

...a privatizáció során komoly vagyona tettek szert...

Kivizsgálásra szorul, hogy ezekben az ügyletekben különböző minisztériumi főtisztviselők multinacionális cégektől milyen kenőpénzeket kaptak, és úgyszintén a fővárosi polgármesteri hivatal egyes főtisztviselői is, amiért a Siemens-től iszonyúan magas összegekért megvásárolták a Combino-villamoskocsikat. A Siemenszel szemben ugyanis már Németországban folyik eljárás azért, mert az üzletkötés korrekt rendjét lefizetésekkel torzították. Tetézte még az államháztartási hiányt a közalkalmazottak és a köztisztviselők fizetésének a többszörösére történt, fedezet nélküli emelése is.

Eközben az MSZP és az SZDSZ első és második vonalában lévő politikusok, akik a privatizáció során komoly vagyona tettek szert, és egymásnak üzlet- és cégtársai lettek, a maradék állami vagyont olcsó megvételével még bővítették cégeiket. Cégeik egy részét művi úton csődhelyzetbe juttatták, majd busás haszonnal vagy eladták, vagy felszámolták (lásd a hortobágyi BÉT esetét, és benne Bajnai Gordon szerepét), vagy átszervezték, miközben egy sereg beszállító magángazdaság, valamint munkavállaló vált jövedelemnélkülivé. Az államháztartási hiány csökkentése érdekében elkezdődött a kormányhoz édesgetett közhivatalnokok és közalkalmazottak elbocsátása, az iskolák bezárása, a tanárok és a köztisztviselők leépítése és a maradék állami vagyont eladása.

Az ország kilátástalan gazdasági helyzetét és kormányának, valamint a két kormányzó pártnak az európai parlamenti képviselő-választásokon megnyilvánult népszerűségvesztését látva, 2004 augusztusában Medgyessy kormányátalakítást kísérelt meg annak érdekében, hogy egyrészt megszabaduljon azoktól a – főleg SZDSZ-es – tárcavezetőktől, akiknek minisztériumai tele van korrupciós ügyletekkel, másrészt, hogy megszabaduljon Kovács László gyámkodásától. Medgyessynek e kormányátalakítási terve – mint köztudott – az SZDSZ- és az MSZP-puccs miatt nem sikerült. Ezért lemondásra kényszerült, és az addigi, nem egészen fél éve hivatalban lévő sport- és ifjúsági miniszter, Gyurcsány Ferenc lett a kormányfő, aki a kormányba és az államtitkári garnitúrába egyre több volt üzlettársát hozta be. Ennek arányában egyre nyíltabban és egyre gátlástalanabban szaporodtak a kormányközeli korrupciós közbeszerzések, privatizációk, manipulált pályázatokkal állami támogatásoknak a kormánypárti holdudvarnak történő odaítélése, és a mezőgazdasági földeknek, erdőknél átjátszása külföldi mezőgazdasági nagyvállalatoknak. Mindezt tetézik a kormányközeli holdudvarhoz tartozó valódi és vélt szakértőkkel történő felesleges és igen drágán megfizetett tanulmányok íratása, amelyek felhasználhatatlanok maradnak. E folyamatok egyre nyíltabbá váló korrupcióval egybekötve a valószínűsített bukástól tartva, meggyorsulni látszanak.

Az első Gyurcsány-kormány a dübörgő gazdasági fejlődéssel konkrét számítások nélkül kábította az állampolgárok széles rétegeit, igen magas reklámköltségek kifizetése mellett. Bizonyíték erre maga az „őszödi beszéd”. Az őszödi beszédből ezenkívül még az is kiderül, hogy

magának Gyurcsánynak és kormánytagjai túlnyomó részének halvány fogalma sincs a kormányzásról. Politikai és kormányzási koncepció hiányában dilettáns módon színjátékmimelés volt és ma is az a Gyurcsány-féle kormányzás. Ez az általuk „szakszerűnek” nevezett kormányzás nem más, mint burkolt és nyílt adóemelés, a nemzeti vagyon folyamatos érték alatti korrupciós piacra dobása, az uniós pénzeknek elsősorban saját holdudvari körben történő felosztása, és részben az előírásokkal ellentétes, saját célú felhasználása. (Tipikusan ilyen a már említett K&H brókerügy, amelyben egy „Gyurcsányi” nevű, „igen befolyásos” személyről is szó esett, továbbá az Ifjú Baloldal elnevezésű Zuschlag-csoportnál az uniós pénzek elavult diszkófelszerelések vételére történt jogellenes, saját zsebre játszás végetti felhasználása.) Ide tartozik még a közbeszerzéseknek a saját holdudvaron belülieknek, valamint külföldi cégeknek – vélhetően anyagi haszonszerzés ellenében – történő átjátszása. Annak érdekében, hogy az ilyen illegitim kormány- és önkormányzati, valamint minisztériumi akciók legitimé váljanak, szüntette meg a Gyurcsány-kormány a maga szociálliberális parlamenti többségével az államkincstári szervezetet, és hozta létre a Nemzeti Vagyonkezelő Rt.-t, amelynek kis taglétszámú igazgatósága értéknagyságtól függetlenül egymaga korlátlan jogkörrel dönthet bármely állami vagyon eladásáról.

Tekintettel arra, hogy az ingatlanszerzés, annak áltársaság létesítésével, valamint egyéb trükkökkel történő adó-visszaigénylésével történő felújítása, illetve építése, és így történő használatba vétele (Gyurcsány, Kóka, Juhász stb.) vagy újbóli eladása jelentős haszonnal járó üzlet, ennek gyakorlása kormányzati körökben általánossá vált. Ezért is tervezi, illetve tervezte eladni a kormány a köztulajdonban álló hivatali épületeket, hogy prominens személyei megszerezhessék maguknak és a volt tulajdonossal, vagyis az állam hivatali szerveivel visszabéreltessék azokat. Tipikusan ilyen volt a balatonőszödi kormányüdülő olcsó megvásárlása Gyurcsány részéről, most pedig a minisztériumi épületek tervbe vett eladásával párhuzamosan futott olyan kormányzati negyed magánerő felhasználásával elképzelt felépítése, ahol minden egyes minisztérium az épített magáncégtől vette volna bérbe a neki kijelölt épületszektort. Ugyanígy óriási haszonnal járó üzletnek bizonyult volna a kórházprivatizáció és a kötelező egészségbiztosítás részleges magánosítása is. Ezek részbeni megghiúsulása nem a kormány belátásán múlt.

E reformnak nevezett „lenyúlásokat” a magas költségkihatások (kiürített államkassza), részben a tulajdonátvételi nehézségek, részben pedig a társadalmi/szakmai ellenállás miatt nem, vagy csak részben tudta megvalósítani a kormány. Az egészségügyi törvényt még sikerült módosítani, és ennek végrehajtásaképpen kisebb hányadban kórházakat, nagyobb hányadban kórházi osztályokat bezáratni, valamint volumenkorlátozást bevezettetni oly módon, hogy ezáltal sérültek a magyar lakosságnak az alkotmány által biztosított, optimális egészségügyi ellátáshoz fűződő jogai. A kötelező egészségbiztosításnak e holland modell alapján történő módosításába azonban a szociálliberális kormány belebukott. A magán-egészségbiztosító pénztákról ez év januárjában a parlamenttel megszavaztatott és a szakmai, valamint az érdekvédelmi szervezetekkel nem egyeztetett törvényt a kormány májusban, a vizitdíj, a kórházi napidíj és a felsőoktatási tandíj eltörlését kimondó népszavazás után, kénytelené vált visszavonni. Ennek következtében a kormánykoalíció felbomlott, és Gyurcsány Ferenc kisebbségi kormányzásra kényszerült.

A Gyurcsány-kormány dilettáns kirakatpolitikája ezzel lényegében megbukott. Megbukott, mert az SZDSZ-es tárcabirtokosokkal együtt csak saját haszonszerzésre gyakorolták és gyakorolják ma is hatalmukat az ország érdekeit szolgálni hivatott valóságos reformpolitika nélkül, dilettáns látszatkormányzást diktatórikus eszközökkel folytatva, ha nem is olyan intenzitással, mint ami a 2006. október 23-i megemlékezés brutális rendőri szétverésében kulminált, és amit maga Gyurcsány megfélemlítési célból készített elő és vezényelt le a háttérből. Az előkészítés első mozzanata az volt, hogy a belügyi tárcát összevonta az igazságügyivel azért, hogy így az illegális belügyi-rendészeti, magyarán rendőri intézkedésekkel szemben ne tudjon egy önálló igazságügyi tárca fellépni. Ilyen párosítás egyetlen demokratikus kultúrállamban sincs, és elképzelhetetlen a létrehozása. Ebben az összevont tárcában az igazságügy hátrányára a „sajátos” rendészet dominál, melynek feladata megfélemlíteni mindazokat, akik felemelik a szavukat a kormány visszaéléseivel szemben. Annak érdekében pedig, hogy mindennek és a kormánypazarlások ellenére az állami mechanizmus valamiféleképpen működni tudjon, a kormány növeli a munkavállalók, a vállalkozók és a cégek adóterheit, előmozdítva ezzel ellenhatásként az adóelkerülés és a feketegazdaság szélesedését.

MI A TEENDŐJE ÉS MIRE KELL ÜGYELNIE A JELENLEGIT FELVÁLTÓ ÚJ KORMÁNYNAK?

Nem mint szakavatott politikus vagy politológus, és úgy sem, mint társadalomfilozófus, hanem úgy, mint a gazdaság és a jog, valamint a társadalom egyéb megnyilvánulásait és jogi összefüggéseit kutató és oktató egyetemi ember próbálok néhány szempontot tapasztalataim alapján felvetni. Ezek a következő területekre vonatkoznak: a) az alkotmányozásra és a jogalkotásra; b) az állami mechanizmusnak a szociális jogállamiság irányába történő át-, pontosabban visszaalakítására; c) a gazdaságpolitikára; d) az adó- és a társadalombiztosítási reformra; e) a munka- és foglalkoztatáspolitikára; f) az egészségügyi szervezet és biztosítás reformjára; g) az oktatásügy és szervezetének felülvizsgálatára; h) a hírközlés és a posta, valamint a közlekedéspolitikai újragondolására; i) a természetes és a művi környezetvédelemre; j) a külpolitikára, különösen a határon túli magyarok jogvédelmére; h) végezetül a hatalomgyakorlás módjára.

ad a) Egy olyan alkotmánymódosításra van szükség, amely nemcsak deklarálja az alapjogokat, hanem érvényesülésük garanciáit is biztosítja. Ez mindenekelőtt a jogállamiságra vonatkozik, amit indokolt lenne a német Grundgesetz mintájára kiegészíteni azzal, hogy „Magyarország szociális jogállam”. Ezzel egy polgári kormány bizonyítani tudná, hogy nemcsak szavakban, de alkotmányjogilag is garantáltan felvállalja a szociálisan is érzékeny kormányzást. A Gyurcsány-kormány és az MSZP, valamint az SZDSZ ellenállása ellenére teljesen igaza van a Fidesznek, amikor a köztársasági elnöki hatáskört erősíteni kívánja, és ezzel együtt a köztársasági elnök személyének megválasztását az állampolgárookra akarja bízni. Ha az MDF–SZDSZ-paktum 1990-ben a köztársasági elnöki posztot nem ilyen gyengére formálta volna, a köztársasági elnök mind a Medgyessy leváltó Gyurcsányt a miniszterelnöki székbe helyező 2004. augusztusi puccs után, mind pedig a 2006-os választások előtti kampány során, a választók félrevezetését bizonyító őszödi beszéd nyilvánosságra kerülése után, feloszlathatta volna az országgyűlést, új választások kiírása mellett. Indokolt lenne a kétkamarás parlament bevezetése is, ahol a második kamarában az érdekvédelmi és a szakmai szervezetek, valamint a kisebbségek képviselői foglalnának helyet különböző köztisztviselői küldöttekkel (Magyar Tudományos Akadémia, történelmi egyházak stb.) együtt.

Így nemcsak pártpolitikai szempontok érvényesülnének a törvényhozásban. Ezen túlmenően, az alkotmányban szavatolni kellene a jogi személyekre és szervezetekre is kiterjedő diszkrimináció elleni védelmet, ami jelenleg csak a természetes személyekre vonatkozik. Ez teszi lehetővé, hogy a jelenlegi kormánypolitika a vidéket minden szempontból hátrányosan kezelje.

...a hazai kis- és középvállalkozások támogatására történő összpontosítás...

Ami az egyéb törvény- és jogalkotást illeti, a jogalkotásról szóló törvényben ki kellene mondani, hogy a jogalkotó a maga szintjén köteles az érintett érdekvédelmi és szakmai szervezetekkel egyeztető tárgyalást folytatni. Ez egyaránt vonatkozna a kormány-, a miniszteri és az önkormányzati rendeletekre, törvény esetében pedig ennek biztosítéka a már említett második kamara lenne. Ezt figyelembe véve lenne szükséges felülvizsgálni mindazokat a jogszabályokat, amelyeket a Medgyessy- és a Gyurcsány-kormányzás időszakában tartalmi egyeztetés nélkül alkottak meg vagy módosítottak.

ad b) Részben az előző ponttal összefüggésben állva, részben pedig a Medgyessy–Gyurcsány kormányzási időszaknak, kormányzati intézkedéseinek állami kontrollmechanizmusát kiiktató jogalkotási és szervezeti intézkedéseinek következetes megsemmisítése, és a régi bevált intézményi ellenőrzési mechanizmus visszaállítása lenne szükséges. Így a Nemzeti Vagyonkezelő Rt. helyett – amelynek igazgatósága ma minden társadalmi-állami kontroll nélkül bármely állami vagyon sorsáról dönthet – a nem gazdasági célú vagyon, valamint a tartósan államilag működtetett gazdasági javak feletti tulajdonjog gyakorlására vissza kellene állítani az államkincstári szervezetet, míg az értékesítésre szánt cégek átmeneti működtetését és értékesítését az Államkincstár felügyelete alá tartozó, hasonló ügynökségre kellene bízni, mint amilyen a német Treuhand. Állami ingatlanvagyon törvényileg meghatározott érték feletti eladására csak kincstári vagy számvetőségi jóváhagyással, ez alatt pedig e szervek valamelyikéhez történő bejelentéssel kerülhetne csak sor. A Pénzügyi és a Számviteli Felügyelet irányításánál vissza kellene állítani a Medgyessy-kormány által törvénymódosítással

megszüntetett elnöki vezetést, az operatív irányítást és ellenőrzést a Medgyessyék által bevezetett, tudatosan megnehezített testületi vezetés kiiktatásával.

ad c) A Fidesz-MPP gazdasági szakértői kialakították és részben publikussá tették már azt a gazdaságpolitikát, amellyel az ország kilábalhat a jelenlegi gazdasági mélypontból. Ez szöges ellentéte mindannak, amit a Gyurcsány-kormány gazdaságpolitika címszó alatt művel. A viszonylag kevés élők munkát foglalkoztató és a nyereség egy részét kivívó multinacionális cégek helyett a hazai kis- és középvállalkozások támogatására történő összpontosítás, a Széchenyi Terv újraindításával, az állami pazarló gazdálkodás és a túlköltekezés felszámolásával, az adó- és a társadalombiztosítási (tb) járulék mérséklésével – az első Fidesz-kormányzás által már megtapasztalva – kiszélesedik a fizetők köre. A személyi jövedelemadónál azonban vitatott, hogy a szlovák modellhez hasonlóan, teljesen az egykulcsos lineáris adó kerüljön-e bevezetésre, vagy pedig családi alapon legyen, a gyermekek számától függően, degresszív kedvezmény. Én ez utóbbit tartom Orbán Viktorhoz hasonlóan a demográfiai helyzet kedvezőbbé válása érdekében követendőnek.

Egy igen lényeges kérdés a gazdaság rendbetétele szempontjából nem kerülhető meg. A jelenlegi kormány és a felbomlott koalíció vezető politikusainak leértékelt összegű állami ingatlan- és vállalatvásárlásai elszámoltatást igényelnek. Legtöbbjük az üzemeket, az ingatlanokat vállalkozásszerűen hasznosítja, busás jövedelemre szert téve. Igen sok esetben felvetődik a büntetőjogi felelősség, valamint a vételi ellenérték igen alacsony jellege miatt az érvénytelenség megtámadhatósági alakzata is, mivel olyan közhatalmi jogosítvány igénybevitelével történt a tulajdonátruházás, amellyel szemben fellépni a szerződés megtámadására vonatkozó polgári jogi elévülési szabályok alapján sikerrel lehetne, ha a Zétényi–Takácsdoktrína a magyar tételes jogba, nevezetesen az alkotmányba bekerülne. E nélkül is azonban megítélésem szerint alkalmazható lenne ez a doktrína, vagyis a bírói gyakorlat kimondhatná a szerződés semmisségét is jogellenes szerződéskötésre hivatkozással, mert az alkotmányellenesen, politikai hatalommal történt visszaéléssel került megkötésre. Ha pedig a bírói gyakorlat a semmisség alkalmazhatóságát erőltetettnek tartaná, a Zétényi–Takács- doktrína alapján a megtámadási határidőből való kicsúszást az elévülés szabályaival lehet kivédeni. A Medgyessy–Gyurcsány kormányzási időszak alatt a politikai hatalmi légkör ugyanis olyan, amely a polgári jog előírásaival összhangban álló elévülési időn belüli megtámadás lehetőségét kizárta, ezért ennek megszűnését követő hat hónapon belül eme aránytalanul kedvező ellenszolgáltatással megkötött szerződések az állam részéről megtámadhatókká válhatnak. A kormányváltásig tehát az elévülési idő nyugszik. Ezt figyelembe véve, a kormányváltás után e szerződések megtámadásával a jelképes vagy aránytalanul alacsony vételáron megszerzett üzemek és egyéb ingatlanok az állam részéről visszaszerezhetőek, illetve az ilyen tulajdonosok a tényleges érték megfizetésére lennének kötelezhetőek. Ugyanakkor az ilyen restitúciós eljárások, és a majdan volt szocialistaneoliberális ilyen módon tulajdonhoz jutott kormányzó elittel szembeni polgári, büntető- és közjogi felelősségre vonás elkerülésére felkínálható lenne, hogy az államtól megkérdőjelezhető legalitással hozzájuk áramlott jövedelemforrásaik évi eredményének az egyharmadát évenként mindaddig szolgáltatassák ki az államkincstárnak, amíg a vételár valorizálva ki nem egyenlítődik. Ezenkívül e politikusoknak kártérítési felelősséggel is helyt kellene állniuk azokért a tudatos döntéseikért, amelyekkel az államnak kárt okoztak. A bírósági kártérítési igényérvényesítések helyett itt is elképzelhető e jövedelemforrások terhére történő megegyezés, ami az itt említett fizetési időszakot meghosszabbítaná. A helyálló elszámolás megtörténtét az Államkincstár, az APEH és az Állami Számvevőszék lenne hivatva három irányban ellenőrizni.

Ez utóbbi kérdés, vagyis e politikusok kártérítési felelőssége összefügg a külföldi cégek irányában megvalósított előnytelen privatizációkkal is. Ezek a privatizációs szerződések ugyanis lehetővé tették a multinacionális cégek adókedvezmények melletti működését, a hazai beszállítóknak külföldi beszállítókkal történő felcserélését, valamint a nyereség jelentős részének, gyakran az egészének az országból történő kivitelét. Igen sok külföldi vállalat rövid időn belül el is hagyta az országot, mivel csupán a magyar piacot kívánta megszerezni. Az ilyen magatartást tanúsító cégeknél nincsen mit kockáztatni. Ezért a kormányváltást követően meg kellene kísérelni a hazai beszállítókat, a hazai fogyasztókat és a hazai nemzeti jövedelem növelése érdekében a feltételek újratárgyalását, és mindezek teljesüléséhez kötni a nemzeti elbánást. A hazai energiafelhasználók érdekében mindenekelőtt az energiatermelő és -elosztó cégekkel kell tisztázni a fogyasztói árakat, ha kell, hatósági ármaximálással megakadályozni a szolgáltatók irreális haszonmaximálási törekvéseit. Mindezt olyan egyezségi tárgyalások keretében kellene megoldani,

ahol a kormányon és a szolgáltatókon kívül részt vennének a fogyasztói és a lakossági érdekvédelmi szervek, valamint a települési önkormányzatok képviselői is.

Ami a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart illeti, az új kormány minden bizonnyal folytatni fogja az 1998–2002 között regnáló Orbán-kormány által sajnos már későn meghirdetett, és ezért már végrehajtásra nem került családifarm- gazdaságpolitikát, ami összhangban áll a kontinentális nyugat-európai államok agrárstruktúrájával. Ennek érdekében és ezzel együtt termőföldvásárlásra bel- és külföldön csak az esetben indokolt lehetőséget adni, ha a gazdaság telephelyén élve, maga is családi munkaerővel ott gazdálkodik, irányítja és vezeti a gazdaságot. Az eddig megkötött zsebszerződések alapján tulajdon-átruházási, -szerzési jogot a törvénybe ütköző szerződéskötési semmisség alapján nem lenne célszerű biztosítani, már csak azért sem, mert értéken alul jutottak a termőföld, az erdő, illetve a gazdaság birtokához. A termőföld ára a földforgalom felszabadulását követően, 2011 után jelentősen megemelkedik. Ezért a földtörvény megkerülésével történt termőföld adásvételi szerződések, vagyis a zsebszerződések az ide vonatkozó polgári jogi szabályok alapján semmisnek minősíthetők, a kifizetett vételárak pedig haszonbérleti díjként számolhatók el.

Áttérve az élelmiszeriparra és az élelmiszerellátásra, az Antall-kormány időszakában a külföld felé történt privatizálással mára teljesen leépített magyar élelmiszeripart érdemes lesz klaszterszerű beszerző-értékesítési szövetkezeti összefogással újból felépíteni. Ez azért is sürgető kérdés, mivel a hazai termelői árakat a termékforgalmi és a termékfeldolgozó vállalatok folyamatosan lenyomják, ugyanakkor a fogyasztói árakat a nyomott termékfelvásárlási árak többszörösére, az ide vonatkozó adatok szerint mintegy ötszörösére emelik. Ezen sürgősen változtatni kell. Remélhetőleg a Magosz-ban lesz annyi erő, hogy e problémákat az új kormány agrár- és vidékfejlesztési tárcájának birtokában, részben az érintett szervezetekkel az agrárpiaci rendtartás felhasználásával történő érdekegyeztetések keretében, részben pedig a szövetkezeti összefogás felhasználásával a hazai élelmiszeripar fokozatos felépítésével, hozzá kapcsolva az új Széchenyi Tervet, meg fogja tudni oldani.

ad d) Áttérve az adópolitikára, ide értve a tb-i járulékfizetést is, ezekről már a gazdaságpolitikánál szó esett abban az értelemben, hogy mind a két befizetési tehernél csökkentés szükséges azért, hogy a befizetési hajlandóság növekedésével megelénkülhet a gazdaság és kifehéredhet a fekete- és a szürkegazdaság. Ezért leszűkítve a mondanivalómat, itt csak a tb-nek a kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt szükségessé váló reformját érintem tézisszerűen csupán azért is, mert erről a Polgári Szemlében nézeteimet már többször kifejtettem. Emiatt csupán annyit említek itt meg, hogy mind az egészségbiztosítás, mind a nyugdíjbiztosítás vonalán a kötelező biztosítást szolidaritási alapon, közjogi jelleggel szükséges fenntartani továbbra is, ami egyezik a Fidesz álláspontjával. Ugyanakkor azonban vissza kellene állítani az Orbán-kormány által megszüntetett társadalombiztosítási önkormányzati rendszert mind az egészség-, mind a nyugdíjbiztosításnál. Az önkormányzat visszaállítását azonban a német mintára úgy kellene megoldani, hogy abban a biztosítottakon, valamint a munkáltatói és a munkavállalói érdekvédelmi szervezeteken, vagyis a szociális partnereken kívül ellenőrzési és beleszólási joggal az állam is képviselve legyen.

ad e) A munkaügy és a foglalkoztatáspolitikai terén két neuralgikus problémával kell szembenézni. Az egyik problémát az jelenti, hogy a multinacionális vállalatok a munkaerő-regenerálást biztosító és a munkavállalói érdekeket védő minimálstandardokat ki akarják iktatni a munka világából, a másik pedig az egyre növekvő munkanélküliség igen nehéz kezelése. A két probléma némileg összefügg egymással. A foglalkoztató cégek egy jelentős része a határozatlan időre szóló munkaviszony helyett a meghatározott időre szólót preferálja. Ezenkívül a munkáltatók többsége tartós vállalkozói vagy megbízási jogviszonyban foglalkoztatja dolgozóit (önfoglalkoztatás), mert így nem kell tb-i járulékot, rendkívüli munkavégzés esetén pedig pótlékot fizetni, és nem kell a munkaidőre vonatkozó szabályokat betartani. Ezzel függ össze az is, hogy a munkaidőt nemcsak rugalmasították, hanem az EU a heti 38 órás munkaidő 58 órára történő megemelésére is lehetőséget ad. Sőt, a Munkáltatók Európai Szövetségének, valamint az Állami Vállalatok Európai Irodájának nyomására az EU bizottsága lehetővé kívánja tenni, hogy a munkáltatók a munkavállalókkal megállapodva a munkaidőt heti 65 órára felemelhessék. Ez ellen a Szakszervezetek Európai Szövetsége érthető módon tiltakozik. Egy ilyen megoldás elfogadásával szemben tiltakoznak a magyar szakszervezetek is. Ilyenre egyszer már sor került az Mt.-nek a 2001. évi jogharmonizációs módosítása tervezetének közzétételekor.

A szakszervezetek heves tiltakozása miatt azonban az Orbán-kormány bölcsen elállt ettől a javaslatától. Ezért egy esetleges kormányváltás után is ügyelni kell az Mt. minimálstandardjainak – különösen, amelyek a munkaidővel függenek össze – a megtartására. E minimálstandardokat szociális szempontból az atipikus foglalkoztatási formáknál is érvényesíteni kell. A multinacionális vállalatok által erőltetett munkaidő-hosszabbítással szemben a részmunkaidős és a több személy beállítását jelentő foglalkoztatással a munkanélküliséget eredményesen csökkenteni lehet.

...üzemeltetési szerződés felmondására lehetőség nyílik.

ad f) A magyar egészségügyi szervezetnek a szabaddemokrata Molnár László és Horváth Ágnes minisztersége alatt, az egészséghez fűződő alanyi alapjog megsértésével történt alkotmányellenes átalakítását a Magyar Orvosi Kamara, az Egészségbiztosítási Pénztár, illetve Önkormányzat, az orvostársadalom, valamint az egészségügyi érdekvédelmi szervezetek bevonásával az új polgári kormány egészségügyi tárcájának haladéktalanul felül kell vizsgálnia, és ahol a területi vagy a szakmai ellátás a kórházi osztálymegszüntetések, kórházösszevonások, valamint a gyógyító intézmények elfekvők ké történő átalakítása miatt sérült, azok visszaállításáról kell gondoskodnia. Ezenkívül azon állami kórházak esetében, amelyeket a Gyurcsány-kormány magántársaságok kezelésébe adott, ha megfelelő módon nem tesznek eleget területi ellátási kötelezettségüknek, amennyiben az egészségügyi szakhatóság figyelmeztetése ellenére sem változtatnak a szakszerűtlen és jogszerűtlen hozzáállásukon, szerződésszegés okán a velük kötött üzemeltetési szerződés felmondására lehetőség nyílik. Egyúttal arra is jó lenne, ha kiterjedne a kormányváltást követő vizsgálat, hogy az átszervezéssel érintett egészségügyi intézmények gyógyászati műszereinek és gépeinek a mozgása milyen irányt vett fel.

Igen lényeges felülvizsgálni a volumenkorlátozás, valamint a várakozási idő kérdését is. A kettő összefügg egymással. A volumenkorlátozást a liberális egészségügyi tárca a kormány pazarló kiadásainak ellensúlyozására vezette be, aminek következtében ugrásszerűen és nagymértékben megnőtt a műtétek várakozási ideje. Ez az olyan nagy fájdalommal járó betegségek esetén, mint amilyen pl. a porckopás, egyfelől antihumánus, másfelől pedig társadalmilag is káros, mert az ilyen hosszan, gyakran éves, sőt azt is meghaladó műtéti várakozásra kényszerülő beteg munkaaktivitása jelentős mértékben lecsökken. Ezért a volumenkorlát és a várakozási idő jelenlegi szabályai a szakmai és az egészségügyi érdekvédelmi szervek, valamint a betegbiztosítási pénztár bevonásával ugyancsak felülvizsgálandó. Ennek kapcsán olyan megoldás válik szükségessé, amelyben a beteg pszichofiziológiai érdekei egyensúlyba kerülnek az egészségügy és az egészségbiztosítás érdekeivel.

ad g) Egy társadalom fennmaradása és egészséges fejlődése szempontjából az egészségügyön kívül az oktatásügy is igen lényeges terület. Az SZDSZ ezért is tette rá mind a kettőre a kezét. Míg az egészségügyet csak részben, a köz- és felsőoktatást majdnem teljesen sikerült a szabaddemokratáknak tönkre tenni. Azzal, hogy az alsó tagozatú alapképzésben nincs számonkérés és osztályozás, a köteleességtudat és a megmérettetéssel összefüggő felelősségtudat nem fejlődik ki. Az a koncepció is tévesnek bizonyult, hogy a lexikális ismeretanyag korlátozása mellett az ifjúságot gondolkodási és problémamegoldó készségének fejlesztésére kell ösztönözni, valamint az internet és a komputer használatára kell megtanítani. A szakképzési és a felsőfokú oktatásban jelenik meg a mindkettőből eredő ismerethiány miatt a gondolkodási és összefüggésmeglátási képesség gyengése. Emellett tragikusan növekszik a fiatalság körében a diszlexia és a humán műveltség hiánya miatti eldurvulás, valamint a konzumidiotizmus. Tetézi mindezt a tanári presztízs tudatos rombolása és a tanulói jogok túlzott előtérbe állítása a nevelői jogok rovására. Ezzel függ össze az erőszakos cselekményeknek a pedagógusokkal szembeni terjedése a tanulók és a szülők részéről. Az oktatási színvonal csökkenésében jelentősen közrehatnak az iskolabezárások, az iskola-összevonások, továbbá a nagy osztályok kialakításával és a tanárok kötelező óraszám-növeléséből eredő leterheltség, valamint a sorozatos elbocsátásokból fakadó felületes oktatói felkészülés. 2008. június végével több olyan szakiskolát zárt be az oktatási tárca, amely ma divatos és olyan keresett szakmákra adott középfokú képesítést, mint amilyen az elektrotechnika és a finommechanika. Az új polgári kormánynak ezért az lesz a feladata, hogy az itt felsorolt negatív tendenciákat megszüntetve, a felszámolt nagyhírű szakiskolákat, gimnáziumokat és más, főleg gazdasági-kereskedelmi jellegű középiskolákat, valamint községi általános iskolákat újból megnyissa, a kötelező óraszámot a korábbira mérsékelje, megkövetelve azonban a színvonalas felkészülést és oktatást, ellentételezéseképpen azonban szavatolva a tisztességes megélhetést biztosító fizetést és az oktatói státuszbiztonságot. Ez egyúttal annyit is

jelent, hogy az oktatói létszámnak a régire történő visszaállításával párhuzamosan a kiscsoportos, vagyis kis létszámú osztályokban történő oktatást indokolt preferálni a hátrányos helyzetű és a roma tanulók felzárkóztatásának elősegítése érdekében is.

Áttérve a felsőfokú oktatásra, a Bolognai Chartát ma már egyre többen vitatják. Különösen azokban az országokban nem vált be, és ide tartozik Magyarország is, ahol egy az egyben átvették az angolszász háromlépcsős oktatási rendszert, teljesen szakítva a hagyományos kontinentális, germánfrankofón- latin felsőoktatási rendszerrel. A legnagyobb probléma az, hogy az ún. bachelori hároméves alapképzéssel megszerezhető diploma a munkaerőpiacon nem, vagy csak alig konvertálható. Nálunk Magyar Bálint oktatási minisztersége alatt megszűnt a főiskolai jogállás, képzés és képesítés, ellentétben Németországgal, ahol kifejezetten a felsősintű praktikum számára történő négyéves főiskolai képzés (Fachhochschule) megmaradt azzal, hogy a teljes értékű főiskolai oklevél egyúttal bachelori diploma is. Valami ilyenre kellene visszaállni nekünk is. Ezenkívül fel kell hagyni a vidéki főiskolákat és egyetemeket sújtó felvételi politikával és rendszerrel, amely a dotációt csak a hallgatói létszámhoz köti. Ezáltal sok olyan vidéki kar, oktatási intézmény kerül veszélybe, amelynek színvonala jobb a budapesti társintézményhez képest, vagy legalábbis azzal egyenrangú. Ez egyúttal szükségessé tenné a jelenlegi felvételi rendszer gyökeres átalakítását is. Alapvetően elhibázott, hogy a középiskolai eredmények alapján juthat be bárki valamilyen felsőoktatási intézménybe. A jelenlegi rendszer mellett ugyanis hátrányos helyzetbe kerülnek az erős középiskolákból gyengébb érdemjegyekkel kikerülő olyan tanulók, akik tartalmasabb tudással rendelkeznek, mint azok, akik jobb eredménnyel gyengébb középiskolából kerültek ki. Ez egy diszkriminációt magában foglaló mechanikus és sablonos felvételi eljárási rendszer, amelyet csak az egyes felsőfokú intézményeknél konkrétan lebonyolított felvételi vizsgarendszer tud kiküszöbölni.

ad h) A hírközlés, a média, a posta és a közlekedés területén a jelenlegi felváltó polgári kormányhoz addig, amíg a közszolgálati televíziót és a rádiót nem tudja megtisztítani a jelenlegi kormány által odaültetett vezetéstől és munkatársaktól, a HírTv és az Echo Tv, valamint a Lánchíd Rádió vételi lehetőségének lehetőleg az egész országra kiterjedő kiterjesztésére kellene törekednie. Ily módon ezek a csatornák legalábbis átmenetileg a polgári kormányhoz mintegy hivatalos csatornáivá válhatnának. A vidéki postahivatalok megtartása, illetve újbóli megnyitása a több ezer lakost számláló, valamint a körjegyzőségi központot jelentő falvakban indokolt. A vasúti szárnyvonalak megtartása, sőt fejlesztése indokolt. Különösen a mai olajárrobbanás közepette olcsóbb, mint az autóbusz, egyúttal pedig környezetkímélőbb is. Azt is indokolt figyelembe venni, hogy a vidéki, különösen alsóbbrendű úthálózatunk igen rossz minőségű. A vidéki úthálózat korszerűsítése és feljavítása elsőrendű feladat, amit a szociáliberális kormány csak az autósztráda-építésre koncentrálna, következetesen elhanyagolt. Itt is szükséges a pénzek mikénti felhasználásának a vizsgálata, különösen azért, mert az autópálya-építéssel függ össze a K&H brókerbotrány.

ad i) A természet- és a környezetvédelem terén a leendő polgári kormányhoz felül kell vizsgálnia a Tubesre tervezett lokátor ügyét, valamint mindazokat a területkijelöléseket, amelyeket a jelenlegi kormány a NATO-val összefüggő katonai célokra történő igénybevételre kijelölt. Ha mindez az ottani lakosság egészségét károsítja, vagy az ottani környezettermészeti érdekeket sérti, indokolt a lakossági ellenállást figyelembe venni, és más olyan megoldást keresni, amely a NATO igényeinek is megfelel. Ha szükséges, a NATO-val e kérdések rendezésére újra tárgyalásokat kell kezdeményezni. Vizeink tisztaságának védelme érdekében a szomszédos államok vízszennyezésével szemben a jelenleginél jóval hatékonyabb fellépés szükséges. Ez vonatkozik a Nagybányáról eredő tiszai vízszennyezésből eredő kártérítési per „felélékítésére” és végigvitelére, a bósi vízlépcső megépítésével összefüggésben, Szlovákiával szemben a Duna természetes medrének megfelelő vízellátására irányuló igényérvényesítésre, a Horvátország által tervezett drávai vízi erőmű megépítésével szembeni fellépés az ottani természeti értékek és élőközösség megvédése érdekében. A jelenlegi szocialista környezetvédelmi tárca még annyira sem lép fel az osztrák börtgyárakkal szemben a Rába Szentgotthárd alatti habzása ügyében, mint amennyit a visszahívott szabaddemokrata miniszterek tettek. A jelenlegi szocialista környezetvédelmi miniszter szerint meg kell várni, amíg az osztrák börtgyárak felszerelik a víztisztító berendezéseket. Példátlan egy ország ilyen kiszolgáltatása a szocialista politika részéről.

Ezenkívül erdeink állagmegóvása érdekében minden erdőbirtokost – ide értve a külföldieket is – erdőbirtokossági társulati tagságra kellene kötelezni, az erdőbirtokossági társulatoktól és

tagjaitól pedig az erdőfelügyelőségeknek szigorúan meg kell követelniük az erdőgazdálkodás, ide értve a fakivágás és a rekultiválás szabályainak a betartását. Indokolt lenne, ha az új polgári kormány mindazokkal az erdőbirtokosokkal szemben, akik vagy amelyek illegálisan végeztek fakitermelést, és emiatt komoly természeti értékek pusztultak el – mint pl. már az EU által is vizsgált mátrai erdőirtásnál –, a környezeti károk megtérítésére vonatkozó kártérítési igényeket érvényesítené.

...érvényesíteni a magyar érdekeket...

ad j) A külpolitikában az eddigieknél sokkal erőteljesebben lesz szükséges érvényesíteni a magyar érdekeket, ide értve a határokon túliakét is. A határokon túli magyaroknak nyilvánvaló elvárása lesz az új polgári kormánytól, hogy visszaállítsa a Gyurcsány-kormány által felszámolt „magyar–magyar” értekezletet, és a szomszédos országokkal folytatott külpolitikájában álljon ki az ott élő tömbmagyarság autonómia iránti törekvései mellett. Szakítva az eddigi szemlélettel, akár az EU-ig és más nemzetközi fórumokig elmenve, a diplomácia eszközeivel fel kell lépni minden olyan esetben, amikor indokolatlanul és bizonyíthatóan magyarellenességből a szomszédos államokban magyarokat atrocitás ér, amelyekkel szemben az ottani állami szervek nem lépnek fel. Ide tartozik a Malina Hedvig-ügy is. Az eddigieknél hatékonyabban lenne szükséges érvényesíteni a magyar érdekeket mind az EU-val, mind a tagállamokkal, mind a szomszédos EU-n kívüli országokkal, mind a tengeren túli államokkal, mind pedig Oroszországgal szemben. Fel kell hagyni a volt külügyminiszter, Kovács Lászlónak azzal a szolgálattelkü szegényteljes álláspontjával, hogy „merjünk kicsinyek lenni”. Érdemtelenül megszerzett EU-biztosi tisztségét – mihelyt lehet – azonnal meg kellene szüntetni.

ad k) Végezetül néhány észrevétel a politikálás módszerére. Az Orbán-kormány is beleesett annak idején abba a hibába, ami jellemezte az Antall/Boross-kormányt is. Mind a kettőt küldetésstudat, messianisztikus lekezelő magatartás jellemezte. Ez a lekezelő magatartás legelősebben a közhivatalokban jelentkezett, ahol a helyettes államtitkárokká és főosztályvezetőkké, valamint osztályvezetőkké vált „Fidesz-fiúk” lekezelték és „csicskázatták” a nekik beosztott, igen gyakran náluk idősebb hivatalnokokat, míg a visszamaradt régi, MSZP-lojális főnökök beosztottaikat „emberszáma” vették. Mindezeket köztisztviselőkké vált régi tanítványaimtól, az idézőjelbe tett jelzők kíséretében tett közléseiből tudom. Jelentősen közrehatott ez a nem szerencsés viszonyulás abban, hogy a 2002-es választások során a köztisztviselők jelentős része a Fidesz ellen szavazott, és Gyurcsány ezzel a kártyával a 2006-os választásokon szintén meg tudta vezetni őket. Tapasztalataim szerint e megvezetett hivatalnokok többsége csalódottságukban a Fidesz felé közeledne. Mindebből okulva, ha a Fidesz kormányra kerül, az lenne a helyes, ha egyfelől ügyelne arra, hogy a hivatali szervezetek élére küldött vezető tisztségviselők kollégaként viszonyuljanak beosztottaihoz. Egyúttal indokoltnak tartanám, ha az új polgári hatalom a kormányváltást követően minden beosztottal elbeszélgetne, amelynek során egy olyan „gentleman agreement” kerülne megkötésre, amelyben a közhivatalnok biztosítaná lojalitását a polgári kormánnyal szemben, az viszont a tisztességes megélhetéssel és karrierúttal egybekötött státuszbiztonságot adná cserébe.